

"מפרי הארץ"

"שמונת תורה"

"וְאֵנִי קָרַבְתִּי אֱלֹהִים לִי-טוֹב"

(תהילים פרק עג פסוק כח)

מלבי"ם : ואני, יש לי קיום מצד עצמי, כי קרבת אלהים לי טוב, שע"י קרבת אלהים לי, אמצא טוב ואושר, מצד ששתי בה' מחסי שמשיח עלי בהשגחה מיוחדת ובזה שמת' מחסי, לספר כל מלאכותיך, שאספר רק המלאכיות והרוחניות שהם עניני **הנפש שהיא מלאך ה' בארץ** לעבוד עבודתו והוא כאלהים לדעת טוב.

מהרש"א : (חידושי אגדות מסכת בבא בתרא דף קסד:) : ג' עבירות אין אדם ניצול מהם בכל יום כו'. יש לדקדק דמשמע לשנא דא"א להנצל מג' עבירות אלו וא"כ מאי עבירה שייך בהו וע"ק למ"נ אצטריך ליה למימר הכי דאין אדם ניצול כו' ונראה לומר שם אדם מונח על הממוצע בין העליונים ובין התחתונים כדאמרינן אברא אותו מן העליונים ומן התחתונים זכה הוא מן העליונים לא זכה הוא מן התחתונים ולכך העובדי כוכבים שלא זכו הם מן התחתונים ואין קרויין אדם כדאמרינן אדם אתם כו' וישראל שזכו הם מן העליונים כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה ובפרק אין דורשין דרשו במעלת החכם כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו כו' כלומר שיהיה האדם נמשך במעשיו שיהיה דומה למלאך ה' צבאות וז"ש כאן אין אדם ניצול מהם כו' דהיינו העומד בשם אדם המונח לו ואינו מדמה עצמו למלאך כי הוא נקרא אדם ע"ש אפר דם מרה כדאמרינן בסוטה הנה מצד שהוא מוטבע בחומר מן התחתונים שנברא מעפר ואפר א"א לו לכוין ולעייין בתפלתו ומצד שהוא בעל דם רתיחת הדם שבו מביאו לידי עבירה ומצד שהוא בעל המרה הוא בעל לשון הרע ומדות רעות אבל האיש הזוכה ומדמה עצמו במעשיו למלאך ה' יוכל שפיר להנצל מג' עבירות אלו ושייך בהו לשון עבירה.

אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיהו.

בליקוטי מהר"ן (אות לא) : כתוב, שהרב צריך שיהיו לו שתי בחינות - אחת דומה למלאך והשניה דומה לה' צב - אות, העוסק בתורה הוא כמלאך, כי מט"ט הוא ראשי תיבות "מבדיל טמא טהור", וצריך להדמות למדות השי"ת וללכת בדרכיו במעשים טובים. ומי שטועה וסובר שבחינת למדן לבד זהו העיקר היינו שמט"ט רשות בפני עצמו הוא, ח"ו הוא מקצץ בנטיעות, כי תורה בלי מעשים טובים אינה כלום.

בספר ישמח ישראל (פרשת שלח) : כותב שהרב צריך להיות דומה למלאך במהותו, שהוא בעצמו אינו כלום וכל תפקידו למלא שליחות, ועל שם שליחותו הוא נקרא, אך הוא מצד עצמו אינו כלום, ותורתו תורת ה' היא, ורק אז יכול הוא להשפיע על תלמידיו שומע דבריו ולרפא נגעי לבבם.

המקנה [מסכת קידושין הקדמה] : חז"ל בחגיגה דף ט"ו אמר ר' יוחנן תורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא אם דומה הרב למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו וכו' נראה הא דדימה אותו למלאך ענינו דכתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה כי האדם נקרא (מלאך) [מהלך] על ידי עסקו בתורה הוא מתעלה בכל יום ממדריגה למדריגה כדכתיב יום ליום יביע אומר וגו' והמלאכים נקראים עומדים שעומדים במדריגה אחת כשעה שנבראו והיינו דכתיב בתהילים סימן קמ"ח יהללו את שם ה' כי הוא ציוה ונבראו ויעמידם לעד ולעולם פירוש שעומדים לעולם כשעת בריאתם ואמר כי צבא השמים יהללו את ה' על אשר ציוה ונבראו לפי שאמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא והיינו מפני שהוא עלול לחטוא מה שאין כן במלאכים שהם עומדים במעלתם כתחילת בריאתם יאות להם להלל לה' על בריאתם וכוונת ר' יוחנן שהרב בשעה שמלמד לתלמידיו ישים כל מגמת פניו לעלות את תלמידיו ולהסבירם בפנים יפות ולא יחשוב באותה שעה תועלת עליות עצמו כי חשבו עליות עצמו הוא מניעת עליות תלמידיו וצריך להיות באותה שעה כמלאך הנקרא עומד ולא יחשוב הרב כי בזה יתמעט חכמתו על זה נאמר בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר כפירש"י בפרשת בהעלותך ושמת' עליהם למה משה דומה באותה שעה לנר שמונח על גבי מנורה והכל מדליקין הימנו ואין אורו חסר כלום.

וזהו שלמשה היתה המדרגה של מאלך ה' כמבואר במדרש .

דברים רבה : (פרשת וזאת הברכה) : מהו איש האלהים א"ר אבין מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלהים.

"זאת הברכה אשר ברה משה איש האלהים את-בני ישראל לפני מותו" ולכן ניתנה התורה דווקא על ידו ולכן נקרא משה רבינו.

סג "מפרי הארץ"

הלכה

אורז זויים

א' האם אפשר להוציא ס"ת פסול מהארון מצד שהוא מוקצה?

תשובה: משמחת תורה ודאי מותר {עיין שש"כ}

ב' אמר במקום שמיני עצרת אמר יום חג הסוכות יצא או לא ?

תשובה: המשנ"ב מביא שני שיטות וסב"ל {סימן תרסח'}

זויין בשיכט

א' אחד קנה כל הנערים ובטעות נתנו למישהו אחר האם חייב לשלם?

תשובה: לא. {עיין סי' רלב'}

ב' רקד חזק ושבר למשהו את המשקפיים ?

תשובה: תוס' בסוכה אומר שפטור כי שבר מתוך שימחה {סוכה מו'}

אבן העזר

א' האם מותר לעשות מחיצה בין גברים לנשים ?

תשובה: מותר והיא לא מחיצה המתרת {עיין סי' שטו' אור"ח }

ב' האם מותר להכניס ילדות מעל גיל שלוש לבית הכנסת ?

תשובה: אסור, {עיין בית שמואל סימן כא'}

יורה דעה

א' נישאר לו קרפלך מהושענא רבה ונישפך עליו חלב מה דינו ?

תשובה: שאם אין שישים אסור {עיין יורה דעה סימן קה }

ב' האם מותר לרקוד בשמחת תורה אם בובה או שצריך לחתוך לה את האף?

תשובה: צריך לחתוך {יורה דעה סימן קמא'}

פרישת וזאת הברכה

"ויאמר יקוק מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מקר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אשדת אש דת למו"

רש"י : אש דת - שהיתה כתובה מאז לפניו באש שחורה על גב אש לבנה, נתן להם בלוחות כתב יד ימינו. דבר אחר אש דת כתרוממו, שנתנה להם מתוך האש.

גור אריה : אש שחורה על גבי אש לבנה כו'. דבר זה "סוד מופלא", כי התורה נקראת בשתי שמות; נקראת בשם "חסד", "ותורת חסד על לשונה" (משלי לא, כו), ונאמר (משלי ג, יז) "דרכיה דרכי נועם", ונקראת בלשון "אמת", "תורת אמת היתה בפיהו" (מלאכי ב, ו). כי המצה בעצמה עשייתה הוא הטוב ונועם.

ולפיכך היה יסוד התורה אש לבנה. וכאשר תשכיל במצה תמצא אותו אמת ונכון הוא, כמו כבוד אב ואם. ושמירת שבת טוב ונועם הוא, וכאשר תשכיל בו נמצא שהוא ראוי ומחוייב לעשות.

נמצא כי עיקר המצה הוא טוב וחסד, וזהו מורה אש לבנה, כי הלובן מורה הטוב והזכות, דומה לאור שהוא טוב. והצורה, היא אש שחורה, כי השחור מורה על רשימה מבוארת היטב, כך התורה דבריה מבוארים ברורים.

היינו: הדברים הברורים והמוחלטים ניתנים בטובה.